

KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Katedra/Ústav: Ústav dějin křesťanského umění

Posudek vedoucího/vedoucí bakalářské práce

jméno vedoucího/vedoucí Milan Pech

Autor/autorka práce: Klára Heřmánková
 Studijní program/obor: Obecná teorie a dějiny umění a kultury, Dějiny kře
 Název práce: Smrt ve výtvarném umění v letech 1890 - 1918
 Vedoucí práce: PhDr. Milan Pech, Ph.D.
 Rozsah práce: 73 933 počet znaků (včetně mezer)

1. Kritické zhodnocení

Kritéria hodnocení	splňuje bez výhrad	splňuje s drobnými přípomínkami	splňuje s výhradami	nesplňuje
A. Formální a jazyková kritéria				
Práce odpovídá rozsahovým podmínkám	☒	☐	☐	☐
Práce má odpovídající jazykovou úroveň (pravopis, stylistika)	☐	☒	☐	☐
Formální zpracování práce (celková struktura a její logičnost)	☐	☐	☐	☒
Dodržení stanovených zásad citačních pravidel; formální jednota poznámkového a kritického aparátu	☐	☒	☐	☐
Zpracování příloh	☐	☒	☐	☐

Celková typografická úprava	☒	☐	☐	☐
B. Obsahová kritéria				
Práce jasně formuluje své cíle a metodiku jejich dosažení	☐	☐	☒	☐
Práce stanovených cílů dosahuje	☐	☐	☐	☒
Práce kriticky pracuje s primárními prameny i sekundární literaturou	☐	☐	☒	☐
Autorovy/autorčiny soudy a hodnocení jsou argumentačně podloženy	☐	☐	☒	☐
Autor/ka umí pracovat s odbornou terminologií a využívá jí	☐	☐	☒	☐
V práci jsou jasně vyjádřeny dosažené cíle	☐	☐	☐	☒
C. Průběh zpracování práce				
	ano		ne	
Autor/ka pravidelně konzultovala s vedoucím práce	☐		☒	
Autor/ka přicházela se samostatnými tvůrčími podněty	☐		☒	

2. Celkové hodnocení práce

(stručná charakteristika (v případě potřeby je možné užít zvláštní přílohy))

Klára Heřmánková se rozhodla zpracovat velmi poutavé a také obtížné téma Smrti v umění 1890 – 1918. Postupovala chronologicky. Nejdříve se pokusila shrnout zobrazování smrti v minulosti, následně ve třech kapitolách období konce 19. století, první desetiletí 20. století a dobu první světové války. Podle Kláry Heřmánkové byl cílem její bakalářské práce jak popis uměleckých děl s motivem smrti, tak pochopení daného motivu v době nelehké na sociální proměny a plně nejistot života.“ (s. 41) Ve výsledku základní popis v práci je, ale hlubší zasazení do subjektivního kontextu umělce a obecně doby její text poněkud postrádá.

Autorka se rozhodla do třetí kapitoly své práce vložit podkapitoly týkající se dekadence a symbolismu, ale pojala je naneštěstí v obecné rovině, místo toho, aby o nich pojednala především v souvislosti s tématem své kvalifikační práce: jaký byl jejich poměr k motivu smrti, umírání, sebevraždy, proč a jak se to v nich projevovalo? Vzhledem k tomu, že se tím v kapitolách 3.1, 3.2 nezabývala, jsou v této podobě nadbytečné. Totéž lze říct o podkapitole 4.1, 4.2.

Některé části textu mají spíše charakter poznámek k příslušnému dílu. (s. 27 ad.) Jsou popisné, málo interpretační. Informace o dílech jsou kladeny za sebou mechanicky, bez hlubšího smyslu, nejsou myšlenkově propojeny, nenavazují na sebe logicky a přirozeně. Odstavce zde stojí jako nezávislé jednotky. Text by měl být nesen nějakou ideou a mělo by z něj být zřejmé, že nejde jen o výčet děl na dané téma v příslušném období (zde např. expresionismu, s. 25–28). Mělo by být rovněž vidět, že nad nimi autorka přemýšlela, že za jejich vznikem vidí nějaký smysl související s uměleckým, společenským, individuálním/subjektivním kontextem jejich vzniku.

Text bakalářské práce působí jako seznam děl dotýkajících se více či méně tématu smrti a není z něj patrná hlubší snaha o adekvátní komparace s díly z daného období, z minulosti nebo budoucnosti/současnosti. Z tohoto hlediska byl k tomu ideální příležitostí například obraz Maratova smrt. V čem se liší podstata Davidova a Munchova Marata, jak to souvisí s dobou vzniku těchto děl, co přináší Munch nového, proč si toto téma vlastně vybírá atd.? Místa, kde se autorka pokouší o interpretaci, by bylo třeba důkladněji argumentačně podložit, např. když hovoří o Lebedovi (s. 31), Kubínovi (s. 34), Brömsovi (s. 34), Kubištovi (s. 36) aj. Naopak velmi trefná je autorčina poznámka o Freudově článku Trauer und Melancholie, pomocí které dobře kontextualizovala, co se tehdy dělo, jak se věcech přemýšlelo. (s. 38)

Bakalářská práce obsahuje některé zavádějící informace: „Romantická poetičnost smrti zasáhla konec století a ovlivnila expresionismus a surrealismus počátku dvacátého století.“ (s. 30) Nelze napsat, že ovlivnila "surrealismus počátku dvacátého století". Surrealismus se zrodil v Paříži v roce 1924. Nejde o počátek století. Jindy do dopouští tristních paušalizací: „Tvorba umění často vede k vyhoření, k užívání omamných látek podporujících fantazii a otupujících zdravý úsudek a následně k propuknutí psychické nemoci.“ (s. 33) Umělecká tvorba není zdrojem psychických problémů umělců, ale naopak prostředkem, který jim umožňuje abreagovat, neutralizovat vnitřní napětí a udržovat je v lepší psychické kondici.

Stálo by za to zamyslet se, proč byla v dané době sebevražda tak "populárním", relativně častým námětem. Proč se jí zabýval také Tomáš Garrigue Masaryk a jiní sociologové, psychologové, lékaři té doby. V čem se zobrazení motivu sebevraždy od sebe liší mezi jednotlivými umělci a v čem se liší od těch dřívějších a těch namalovaných později? Je třeba mít také na vědomí, že motivy, proč je sebevražda zobrazována, se mohou velmi lišit. Může to být projev sympatie s trpícím člověkem, který se rozhodne ukončit život; obdiv k jedinci, který se odváží podstoupit dobrovolnou smrt; zdůraznění sociální nerovnosti a sociálních problémů vedoucích k sebevraždě (např. Pissarro ad.) atd.

Na s. 35 se uvádí: „Během velkých politických krizí bývá zpravidla menší počet sebevražd než v době blahobytu. Lid drží pohromadě a tzv. při smyslech vlasteneckých duch a snaha přežít. Lidé nemají čas myslet na své úzkosti a nedostatky, musí jednat, aby neskončili ještě hůř.“ Je toto parafráze textu, který autorka četla? Není věta příliš blízko výchozímu zdroji? Rovněž není vhodné v Závěru hodnotit dosavadní literaturu. To by se mělo odehrát buď v samostatné kapitole na začátku bakalářské práce nebo stručně v Úvodu (případně na příslušném místě v textu).

V Závěru autorka píše, že „snaha práce je také zachycení nové ikonografie smrti tak, jak se

3. Otázky a náměty práce k diskuzi při obhajobě

--

Doporučení práce k obhajobě
----

nedoporučuji

Návrh doporučení k obhajobě: doporučuji, nedoporučuji

Datum: 6. 9. 2021

Podpis: